

3-04-2025
Kraków

Dr hab. Katarzyna Suwada, prof. UMK
Instytut Socjologii
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
k.suwada@umk.pl

Recenzja osiągnięcia naukowego, dorobku i aktywności naukowej dr Magdaleny Żadkowskiej w postępowaniu habilitacyjnym

Recenzja ta została sporządzona w związku z postępowaniem habilitacyjnym dr Magdaleny Żadkowskiej przeprowadzonym przez Radę Dyscypliny Nauki Socjologiczne na Uniwersytecie Gdańskim.

Dr Magdalena Żadkowska pracuje od 2006 roku na Uniwersytecie Gdańskim. Początkowo jako asystentka w Zakładzie Socjologii Kultury, a od 1 października 2013 roku w Zakładzie Socjologii Życia Codziennego w Instytucie Socjologii UG. W 2013 roku uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Dr Żadkowska jest dobrze rozpoznawaną badaczką w środowisku socjologicznym, zarówno dzięki swojej dużej aktywności badawczo-naukowej, jak i zaangażowaniu w działalność organizacyjną poza swoją macierzystą jednostką (na przykład w ramach Polskiego Towarzystwa Socjologicznego).

W swojej recenzji skupię się na następujących kwestiach:

1. Ocenie osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę jako jej najważniejsze dokonanie naukowe.
2. Ocenie pozostałej aktywności naukowej, w tym w szczególności aktywności realizowanej w więcej niż jednej jednostce.
3. Ocenie działalności dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzującej naukę.

Przygotowując recenzję, brałam pod uwagę autoreferat oraz wykaz osiągnięć przygotowane przez dr Żadkowską, osiągnięcie naukowe Habilitantki, czyli cykl 10 artykułów naukowych oraz pozostałe publikacji Habilitantki wspomniane w dokumentacji.

1. Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego przez Habilitantkę jako jej najważniejsze dokonanie naukowe.

Habilitantka wskazała jako osiągnięcie naukowe cykl 10 powiązanych tematycznie artykułów naukowych zatytułowanych „Życie codzienne par heteroseksualnych,

rekonstrukcja ról i analiza praktyk: na emigracji, w obliczu pracy zdalnej wykonywanej z domu i po wyprowadzce dorosłych dzieci.”. Dr Żadkowska jest jedyną autorką jednego artykułu, pozostałe dziewięć artykułów zostało napisane we współautorstwie z różnymi badaczami z różnych jednostek naukowych. Wkład Habilitantki został określony na poziomie od 50 do 18%. Sześć artykułów zostało napisane w języku angielskim, a cztery w języku polskim. Wszystkie zostały opublikowane w znanych i rozpoznawanych pismach naukowych, które znajdują się w ministerialnym wykazie czasopism (w tym w *Journal of Pragmatics* IF:1,8, 140 pkt, *Journal of Family Studies* IF: 1,4, 70 pkt, trzy artykuły w renomowanym polskim czasopiśmie *Studia Socjologiczne*, 70 pkt). Artykuły włączone do cyklu zostały opublikowane w latach 2016-2024.

W swojej recenzji nie będę streszczać treści poszczególnych artykułów, zrobiła to Habilitantka w swoich autoreferacie. Odniosę się tutaj do oceny całego cyklu jako osiągnięcia naukowego, w szczególności do oceny tego, czy zgodnie z wytycznymi Rady Doskonałości Naukowej cykl ten jest spójny i tematycznie powiązany. Po drugie, skupię się na wkładzie tego cyklu w rozwój wiedzy socjologicznej.

Cykl artykułów łączy się ze sobą na kilka sposobów. Po pierwsze, punktem wyjścia każdego z artykułu są badania nad heteroseksualną parą intymną. Tej kwestii Habilitantka poświęciła praktycznie większość lat swoich badań. Badania nad parą rozpoczęła już w czasach prac na doktoratem, który dotyczył podziału obowiązków domowych w polskich parach. Książka *Para w praniu. Codziennosc, partnerstwo, obowiązki domowe* wydana w 2016 roku jest niezwykle ważną pozycją w polskiej socjologii, w której z perspektywy mikro analizowane są nierówności płciowe i praktyki życia codziennego polskiej pary. Aktywność badawcza dr Żadkowskiej po obronie doktoratu jest więc kontynuacją badań nad polską parą. Habilitantka za cel postawiła sobie rozszerzyć pole badania i przeanalizować sytuację pary w cyklu życia w kontekście tzw. turbulencji. To rozszerzenie pola badawczego następowało stopniowo w toku realizacji trzech projektów badawczych, które dotyczyły doświadczeń par (1) na emigracji, (2) w kontekście pracy zdalnej oraz (3) w kontekście etapu „pustego gniazda”. Biorąc to pod uwagę, na uznanie zasługuje fakt, że dr Żadkowska konsekwentnie trzyma się wybranego wcześniej przedmiotu badania. Jest ona niewątpliwie odpowiedzialna za rozwój socjologii pary w Polsce, ale też szerzej w Europie. Jakościowe badania nad parą, w tym szczególnie technika wywiadu w parach, nie należą do najłatwiejszych i związane są z szeregiem wyzwań metodologicznych i etycznych. Habilitantka jest tego świadoma, o czym świadczą publikacje dotyczące metodologicznych aspektów badania.

Drugim ważnym wątkiem łączącym publikacje w cyklu jest spojrzenie na życie pary z perspektywy praktyk społecznych, w szczególności praktyk rodzinnych. Dr Żadkowska przyjmuje coraz silniej obecną w polskiej socjologii perspektywę praktykowania rodziny i demonstrowania relacji rodzinnych. Również funkcjonowanie pary bazuje na

angażowaniu się w różnego rodzaju praktyki społeczne (takie jak opieka, obowiązki domowe, zarządzanie domem). W socjologii relacji rodzinnych współcześnie duży nacisk kładzie się na pokazanie, w jaki sposób poziom interakcyjnym przekłada się na szersze procesy społeczne. Perspektywa praktyk pozwala łączyć te dwa poziomy. Habilitantka swoimi badaniami i analizami uzupełnia dotychczasową wiedzę o opis doświadczeń w kontekście tak zwanych turbulencji relacyjnych, których może doświadczać para. Jest to kolejny, trzecia już wątek, łącząc omawiane publikacje. Można uznać, że dr Żadkowska w swoich wcześniejszych badaniach doktorskich skupiła się na „zwykłym” życiu pary i tym, w jaki sposób dzieli się ona obowiązkami domowymi. Na późniejszym etapie, przechodzi ona dalej i zastanawia się, jak różnego rodzaju zmiany wpływają na funkcjonowanie pary. Habilitantka skupia się na emigracji, pracy zdalnej i wyprowadzce dorosłych dzieci z domu rodzinnego. Te analizy są znaczącym uzupełnieniem luk w dotychczasowej wiedzy nie tylko z zakresy socjologii relacji rodzinnych, ale też socjologii migracji, socjologii pracy, czy socjologii płci.

Ostatnim elementem łączącym omawiany cykl jest obecna perspektywa genderowa we wszystkich artykułach. Chociaż Habilitantka sama tego, aż tak mocno nie podkreśla w swoim autoreferacie, w mojej ocenie wątki genderowe są silnie widoczne we wszystkich analizach. W artykułach dotyczących pary na emigracji nierówności genderowe nakładają się z różnicami narodowościowymi. Analizy praktyki życia codziennego par mieszanych z doświadczeniem emigracyjnym pokazują, jak skrypty genderowe są reprodukowane i rekonstruowane w ramach pary. W artykułach dotyczących pracy zdalnej i pustego gniazka, Habilitantka porusza ważny temat łączenia rodzicielstwa, pracy zawodowej i obowiązków domowych, który jest kluczowy dla zrozumienia wciąż istniejących nierówności genderowych. Artykuły te pokazują, jak ważną rolę odgrywają oczekiwania płciowe (*gender beliefs*) na różnych etapach życia i jak wpływają nie tylko na pojedynczą jednostkę, ale też parę. Z kolei artykuły dotyczące metodologii badania pary są pełne wskazówek dotyczących tego, jak radzić sobie z płcią w procesie badawczym. Płeć badanych i badaczy może mieć wiele konsekwencji dla generowanego materiału badawczego i sposobu jego analizy.

Biorąc to wszystko pod uwagę, stwierdzam, że pomimo tego, że może się wydawać, że omawiane artykuły nie są połączone jedną ramą interpretacyjną i analityczną, to jednak są one osadzone w spójnej i logicznej perspektywie. Tutaj szczególnie widać wkład Habilitantki, bo omawiane artykuły zostały w dużej mierze napisane we współautorstwie z badaczami i badaczkami z różnych ośrodków i z różnymi zainteresowaniami badawczymi. Większość z nich nie zajmuje się *stricte* badaniem par czy życia rodzinnego. Jednak pomimo tych różnic dr Żadkowskiej udało się konsekwentnie rozwijać „swoje własne” wątki, które dotyczą funkcjonowania polskich par i uzupełniać istniejące luki w wiedzy.

Przechodząc do podsumowania tej części recenzji, skupię się na najmocniejszych i najślabszych elementach recenzowanego osiągnięcia. Do najmocniejszych stron przedstawionego cyklu niewątpliwie należy jego silne osadzenie w materiale badawczym. Bazuje on na danych zebranych w trzech projektach badawczych finansowanych przez niezależne instytucje grantodawcze (NCN, NCBIR). Dr Żadkowska pełniła w nich funkcje kierowniczk i współwykonawczyni projektów. W ramach tych projektów zebrano w sumie ponad 500 wywiadów pogłębionych, ponad 30 autoetnografii, które uzupełniane były dodatkowymi technikami badawczymi. Jest to ogromny materiał badawczy, którego zebranie i analiza wymagały ogromnego wysiłku. Habilitantka więc wykazała się tutaj ogromny doświadczeniem badawczym, ale też umiejętnością tworzenia zespołów badawczych i współpracy z innymi badaczami i badaczkami.

Drugą mocną stroną przedstawionego dorobku jest wysoki poziom refleksyjności metodologicznej. Jak już wspominałam wyżej, badania par nie są łatwe. Są związane z wieloma wyzwaniami natury etycznej, metodologicznej, a także praktycznej. Habilitantka jest tego świadoma. Sama zainicjowała dyskusję nad badaniem par, którego efektem jest numer specjalny „Studiów Socjologicznych” z 2018 roku (nr 3). Znajduje się w nim pięć artykułów (z których dwa znalazły się w omawianym cyklu habilitacyjnym), które poruszają różne kwestie związane z badaniem par. Numer zbiera doświadczenia różnych badaczy i badaczek, którzy w tamtym czasie prowadzili badania uwzględniające perspektywy par. Były to wtedy jedne z pierwszych refleksji nad metodologią badania par w polskiej socjologii.

Trzecią mocną stroną omawianego cyklu jest fakt, że stanowi ono oryginalne studium funkcjonowania polskiej pary. Nałożenie ram modelu turbulencji relacyjnych pozwala na uchwycenie procesualnego charakteru życia w parze. Zwraca również uwagę na złożoność procesów, które wydarzają się w diadzie. Spojrzenie przez pryzmat ważnych zmian spotykających parę w jej życiu pokazuje, jak funkcjonowanie w parze zależne jest od wielu czynników społecznych, które często są poza kontrolą jednostek.

W końcu po czwarte, omawiany dorobek wskazuje na umiejętność Habilitantki wychwytywania ważnych socjologicznie i społecznie tematów. Dr Żadkowska jako jedna z pierwszych w Polsce zaczęła badać pary za pomocą wywiadów pogłębionych, rozpoczęła dyskusję nad metodologicznymi aspektami takich badań. Ale także na kilka lat przed pandemią uczestniczyła w projekcie dotyczącym pracy zdalnej, a potem podjęła się badania etapu „pustego gniazda”, który z uwagi na starzejące się społeczeństwo wymagał głębszej analizy. Wszystko to wskazuje na to, że dr Żadkowska umie identyfikować problemy, które są ważne dla socjologii i szerzej społeczeństwa i sprawnie przekładać je na projekty badawcze.

Omawiany cykl ma też oczywiście pewne słabości. Po pierwsze, nie we wszystkich omawianych artykułach perspektywa pary jest wyraźnie widoczna. W tekstach dotyczących pracy zdalnej, pomimo tego, że bazują one na badaniach par, wyraźniej przedstawiona jest perspektywa osób pracujących zdalnie niż pary jako takiej. Brakowało mi w nich perspektywy tej drugiej osoby z pary, która zdalnie nie pracuje. Po drugie, artykuł G zatytułowany *The sociological confessional: a reflexive process in the transformation from face-to-face to online interview* z 2022 roku, moim zdaniem nie do końca pasuje do cyklu. Chociaż bazuje on na danych z projektu dotyczącego praktyk życia codziennego par w wieku 50-64 lata, to jednak skupia się na procesie zbierania danych w okresie pandemii w ramach wywiadów indywidualnych z kobietami. Nie ma więc w nim przedstawionej perspektywy pary. Zresztą w samym tekście znajduje się zdanie, które potwierdza to, że nie do końca pasuje on do cyklu: *What needs to be highlighted clearly is the issue of the interview situation, which was always played out in a 1:1 formula– a female researcher versus a female participant. Research conducted in dyads (of both participants and researchers) can be much more difficult to replicate online due to the group dynamics.* (p.10)

Jednak pomimo tych słabości, uważam, że omawiane publikacje stanowią spójny cykl i wnoszą znaczny wkład w rozwój socjologii, w szczególności socjologii relacji rodzinnych, socjologii par, socjologii płci, a także socjologii pracy.

2. Ocena pozostałej aktywności naukowej, w tym w szczególności aktywności realizowanej w więcej niż jednej jednostce.

Dr Magdalena Żadkowska jest bardzo aktywną naukowczynią w Polsce, jak i na arenie europejskiej. Od lat współpracuje z francuskimi socjologami i socjolożkami zajmującymi się również badaniem par. Od 2017 roku ściśle współpracuje z laboratorium CERLIS z Université Paris Cite. Efektem tej współpracy są pobyty badawcze w Paryżu, a także realizacja wspólnego projektu badawczego, wspólne publikacje i wystąpienia konferencyjne.

Jeśli chodzi o aktywność publikacyjną (po doktoracie poza 10 artykułami z cyklu opublikowała dwie książki, 17 rozdziałów w monografiach naukowych, 12 artykułów w czasopiśmie naukowych, pięć razy pełniła funkcję redaktorki naukowej). Publikacje te mają zarówno zasięg ogólnopolski, jak i międzynarodowy. Według Google Scholar, dr Żadkowska była cytowana 647 razy, a według Scopusu 219 razy (stan na dzień 2-04-2025). Tematyka publikacji nieuwzględnionych w cyklu wskazuje, że zainteresowania badawcze wykraczają poza socjologię pary. Dr Żadkowska zajmuje się też bardzo mocno kwestiami związanymi z płcią społeczno-kulturową i reprodukcją nierówności genderowych.

Oprócz działalności publikacyjnej, Habilitantka ma również duże doświadczenie w aplikowaniu o granty zewnętrzne i w ich realizacji. Od 2013 roku uczestniczyła w 11 projektach badawczych finansowanych z różnych źródeł (w tym NCN, Horyzont 2020, NCBiR, Fundusze Norweskie). Uczestniczy ona także bardzo aktywnie w zagranicznych i polskich konferencjach naukowych (po doktoracie odpowiednio 32 i 14 wystąpień), a także jest zapraszana do wygłoszenia różnego rodzaju wykładów (19 wykładów).

Ponadto jest członkinią Polskiego Towarzystwa Socjologiczne (w latach 2019-2022 była członkinią zarządu Sekcji Socjologii Płci), European Sociological Association oraz International Sociological Association. Od 2019 roku pełni również funkcję associate editor w dwóch ważnych socjologicznych pismach *Journal of Family Studies* oraz *Frontiers in Sociology*. Regularnie pisze recenzje do polskich i zagranicznych czasopism naukowych.

Wszystko to wskazuje na to, że dr Żadkowska jest silnie zakorzeniona w polskim i europejskich środowisku socjologicznym.

3. Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej oraz popularyzującej naukę.

Dr Żadkowska ma bogate doświadczenie dydaktyczne. Prowadziła dotychczas dwanaście kursów w języku polskim i sześć kursów w języku angielskim na różnych kierunkach (przede wszystkich socjologii, ale również w szkołach doktorskich). Sześć razy prowadziła zajęcia na zagranicznych uczelniach (po angielsku i francusku). Opiekowała się czterdziestoma pracami licencjackimi na socjologii i pełniła raz funkcję promotorki pomocniczej w przewodzie doktorskim. Oprócz tego pełniła wiele funkcji organizacyjnych na Uniwersytecie w Gdańsku (w tym jest współautorką Planów Równości Płci na lata 2021-23 i 2024-28).

Na uwagę zasługuje również bardzo duża aktywność popularyzująca naukę. Habilitantka często udziela się w mediach tradycyjnych i internetowych. Ponadto angażuje się w działalność trenerską – współpracuje z firmami przeprowadzając szkolenia i kursy i jest autorką dwóch podręczników dotyczących równości w parze.

4. Konkluzja końcowa

Zgodnie z ustawą „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”, stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która (I) posiada stopień doktora, (II) posiada osiągnięcia naukowe lub artystyczne, które stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny oraz (III) wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury.

Wszystkie warunki zostały spełnione w przypadku dr Magdaleny Żadkowskiej. Stopień doktora uzyskała ona w 2013 roku na UMK. Przedstawione do oceny osiągnięcie zatytułowane „Życie codzienne par heteroseksualnych, rekonstrukcja ról i analiza praktyk: na emigracji, w obliczu pracy zdalnej wykonywanej w domu i po wyprowadzce dorosłych dzieci” spełnia warunek istotnego wkładu w rozwój dyscypliny nauki socjologicznego. Natomiast zaangażowanie we współpracę w wiele międzyośrodkowych projektów badawczych oraz w stałą współpracę z CERLIS w Paryżu spełnia trzeci z wymienionych warunków.

Podsumowując, uważam, że dr Magdalena Żadkowska spełnia warunki do nadania stopnia doktora habilitowanego i wnioskuję o jej dopuszczenie do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.